

D. D.
**APHORISMI
MISCELLANEI,**

QUOS,
*Consensu Ampliss. Facult. Philosoph. in Reg. ad
Auram Academia,*

PRÆSIDE,

MAXIME REVERENDO atque CELEBERRIMO VIRO

**D: NO I S A A C O
R O S S,**

S. S. L. L. PROFESS. REG. & ORD.

Et

FAC. PHIL. H. T. DECANO,

PRO GRADU

Publico examini subjicit

GUSTAVUS CHRONANDER, Jac. Fil.

OSTROBOTNIENSIS,

IN AUDIT. MAJORI DIE IV. JULII MDCCLIX.

H. A. M. S.

ABOÆ, Impressit Direct. & Typogr. Reg. Magn. Duc.
Finland. JACOB MERCKELL.

VIRO Plurimum Reverendo atque Praeclarissimo,

D_N. MAG. GABRIELI
ASPEGREN,

Quæ Jacobstadii & in Pedersöre DEO colliguuntur Ecclesia-
rum Pastori Meritissimo, ut Præceptor Olim fidelissi-
mo, ita nunc quoque fautori, singulari mentis vene-
ratione & pietate colendo.

VIRO Amplissimo atque experientissimo

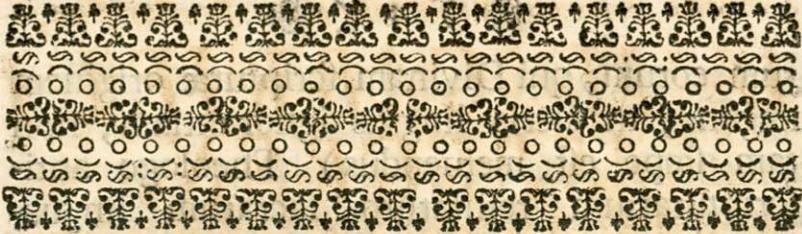
D_N. NO BARTH. RUD.
HAST,

Medicinæ Doctori, & per Ostrobotniam Medico Provin-
ciali dexterimo, fautori omni veneratione suspicioendo.

Vobis, fautores optimi, has levissimas pagellas in ve-
nerabimdi animi signum dat dedicat dicat

Plurimum Reverend^y & Amplissim^y num
NOMINUM VESTRORUM

cultor Humillimus
GUSTAVUS CHRONANDER, Jac. Fil.

15. RITUALIS MUSICA
APHORISMUS I.

APHORISMUS I.

Theologo antiscripturarum refutaturo, sacrarum linguarum peritia interdum valde necessaria est. Cum antiscripturarius refutandus est, non sufficit e principiis rectae rationis eum necessitatis revelationis convincere; sed demonstrari etiam debet Biblia Divinam agnoscere originem. Ut hoc successu fiat, argumenta ab ipsis scripturæ criteriis & impletione prophetiarum petenda sunt, quod fieri nequit, nisi verus investigetur scripturæ sensus. Genuinus vero scripturæ sensus, sine peritia linguarum, quibus Biblia scripta sunt, investigari nequit. Nec juvat ad versiones provocare, si antiscripturarius sacras lingvas calleth & versiones genuinum scripturæ sensum excutere negat, lingvarum, quæ sibi est, cognitione ad scripturæ sensum torquendum abutens. Hoc in casu (etsi ob pulchram plurimo-

rum

1209

rum eorum, qui Divinam scripturæ originem negant, in sacris lingvis ignorantiam, non tam sœpe est metuendus) Theologo anti-scripturarum refutaturo sacrarum linguarum peritia necessaria est.

APHOR. II.

Cognitio antiquitatum Judaicarum Theologo, aduersus antiscripturarios pugnaturo, non raro necessaria vel saltem maxime utilis est. Ii, qui Bibliis Divinam denegant originem, illa chronologicorum aliorumque errorum plena esse multaque in se continere ridicula, & hanc ob caussam DEUM auctorem non agnoscere, sœpe garriunt. Horum objections interdum ita sunt comparatae, ut, sub qua herba anguis lateat, perspicere non possit, nisi is, qui in antiquitatibus Judai-
cis bene versatus est. Quis audet negare in tali casu Theologo, cui cum antiscripturario certamen ineundum est, necessarium vel saltem maxime utile esse, antiquitates Ju-
daicas bene sibi cognitas fecisse.

APHOR. III.

Possible non in absolutum & respectivum possi-

possibile, sed in respectivum impossibile & re-
spectivum possibile dividit debet. Adveram di-
visionem requiritur, ut membra dividentia
sibi invicem repugnant, nec unum eorum
alterum contineat. Cum vero possibile in
absolutum & respectivum dividitur; unum
membrum dividens alterum in se continet,
quia omne possibile respectivum est etiam
possibile absolutum. Spuria itaque est ^{re}
possibilis in absolutum & respectivum divi-
sio. Omne vero id, quod in se & sua idea
contradictionem non involvit, vel propter
conditiones ideæ rei superaccidentes repu-
gnantiam infert vel non, h. e. vel respecti-
vum impossibile est vel respectivum possi-
ble; & id, quod ob conditiones ideæ rei
superaccidentes repugnat, non potest simul
ob conditiones ideæ rei superaccidentes non
repugnare, h.e. impossibile respectivum non
potest simul esse possibile respectivum. Si
itaque possibile in genere in respectivum
impossibile & respectivum possibile dividi-
tur; membra dividentia & totum exauri-
unt divisum, & sibi invicem repugnant.

Cæteræ etjam bonæ divisionis regulæ in hac divisione observatæ sunt, quod facile probari posset, nisi proposita hoc vetaret breitas. Ergo possibile in respectivum impossibile & respectivum possibile recte dividitur.

APHOR. IV.

SI essentiam animæ in vi quadam (qualiscunque vis illa ponatur) consistere statuimus; prono nexus sequitur essentiam animæ non esse nisi accidens prædicamentale. Vis est continuus conatus sive nisus agendi, Nisus agendi sine substantia cui tanquam subjecto inhesionis insit dari non potest, & per consequens est accidens prædicamentale. Ergo omnis vis est accidens prædicamentale. Si itaque essentia animæ in vi quadam consistere ponitur, est accidens prædicamentale.

APHOR. V.

Fieri potest, ut una civitas justum bellum cum alia civitate gerens, totam adversariam civitatem potestati sua jure subjiciat, & in potestate sua etjam retineat; etsi initio belli adversaria civitati jugum imponendi jus illi non fuerit. Vi juris naturalis illa civitas, cuius causa justa est, & quæ per consequens est læsa,

bel-

bellum continuare potest, donec sibi a lædente damni reparatio data & in futurum satis cautum sit. Fieri vero potest, ut licet res, de qua initio belli dimicabatur non insignis sit momenti, nihilo minus civitas lædens, bello flagrante, tantum læsæ intulerit damni & ad tantos sumtus, qui etiam damni nomine veniunt, impendendos coegerit, ut annuales lædentes civitatis redditus, publicis & necessariis civitatis expensis subductis, vix sufficiant ad fœnus illud solvendum, quod sine iniuitate sumi potest ab ea pecunia, cum qua damnum & impensa læsæ civitatis comparantur. Hoc in casu civitas læsa, si tandem superior evadat, totam adversariam civitatem jure potestati suæ sujicere potest. Damni enim (sub quo titulo, ut jam monuimus, etiam sumtus ad bellum gerendum necessarii veniunt) reparatiæ nunquam accipere potest. Jure itaque posulare potest, ut usura sibi detur ab ista pecunia, quæ ejusdem est prætii cum damno, quod passa est. De hac vero usura certa esse non potest, nisi in sua potestate habeat id, unde

eam capiet, hoc est totam civitatem adver-
sariam, & quia nunquam solvi potest dam-
ni prætium, apud civitatem læsam jus ci-
vitatem lædentem in sua potestate retinen-
di semper manet.

Facile intelligi potest in hoc casu supponi, ci-
vitati lædenti, cum tandem capitur, tantum non
esse thesaurum nec mutuo aliove modo tantam
comparari posse pecuniam vel pecuniæ præ-
tium, ut damnum læsæ civitati illatum re-
parari possit.

APHOR. VI.

Si ope machine pondus sustentandum est; at-
tritus efficit, ut ad pondus sustentandum mi-
nor sufficiat potentia, quam si attritus abesset.
Si enim pondus potentiae præponderaret,
& actionem potentiae & attritum in machina
superaret. Si vero attritus abesset, pondus solam
potentiam ponderi reagentem vincere deberet.
Quo ipso evidentissimum est majus requiri pon-
dus ad eandem potentiam superandam, si in ma-
china datur attritus, quam si non datur, & per
consequens minorem sufficere potentiam ad
idem pondus sustentandum, si frictio in ma-
china datur, quam si abest.